

425 1. Beh. af Lovf. indeh. nogle Best. om Kommunernes Skoler, udenf. Kbhn. 426

ud for mig — for selve Undervisningens Fremvægt vindes der Intet ved denne Paragraf. Jeg siger, dersom man vilde sætte mig til Lærer i en Kommune og sige til mig: Der har Du f. Ex. 80 Børn, hvoraf de 20 ere under 9 Aar, og dem kan Du sende hen til et Par Lærere, hvis Dygtighed til at undervise dem Du ikke anerkjender — om de due Noget og passe deres Ting, det kommer ikke dig ved; det passer Præsten og Skolekommissionen, men Du skal tage Børnene fra Lærerne eller Læreren, naar de ere 9 Aar og undervise dem til deres 14de Aar, hvorved Du da har den Fordel, at Du kun har 60 Børn i Stedet for 80 Børn, samt tillige den Fordel, at Du har dem 3 Timer om Dagen om Vinteren, og 2 Timer om Dagen i 5 Dage om Sommeren, og de mindre Børn lidt anderledes, dersom man, siger jeg, vilde sige dette til mig og sige, at det var en Fordel, at det var en fortræffelig Skoleordning, som har sat alle Gul i Bevægelse, og paa hvis Gjennemførelse — som jeg siden skal komme til — man offerer saa meget og mere end nødvendigt, ikke blot i Penge, men ogsaa i andre Retninger, saa vilde jeg simpelt hen svare derpaa: Lad mig beholde mine 80 Børn, 40 i hver Klasse, lad mig faae dem hver anden Dag ligesom hidtil, og jeg skal da alene føre dem langt videre, end de kunne komme med den Mastepiordning, som her er foreslaaet. Jeg har fremsført dette som Exempel paa, hvad hele denne Ordning vil føre til for Almueundervisningen. Jeg er overbevist om, at, hvad jeg siger her, ville mangfoldige af de offentlig ansatte Lærere, grundet paa Erfaring, sige med mig. (M. Jensen, Aarhus Amts 3die Valgkreds: Nogle ville ogsaa sige anderledes). At det er mageligere at undervise 30 end 40 Børn, indrømmer jeg, men det kan kun være lettere i een enkelt Henseende. Og hvad nu angaar det Spørgsmaal om, hvorvidt det er rigtigt at have mindst 2 Klasser, naar vi have faaet Børn under 9 Aar i Forstolen, da siger jeg: Det er atter en Bestemmelse, der ikke kan sættes som Regel. Vi have flere Kommunestoler, hvor alle Børn fra 7 til 14 Aar gaa daglig, uden at Skolen er overfyldt, og hvor der er truffet den Aftale mellem Lærerne og Forældrene, at Lærerne sige: Send Eders Børn, saa ofte Leilighed gives; der er Plads nok til at undervise dem alle samlede. Og nu befaler man ved en Lov, at først skal i en saadan Kommunestole Børn under 9 Aar tages bort,

og dernæst skulle de andre deles i mindst to Klasser. Det kan være en Fornøielse for den Lærer, til hvis Magelighed der saaledes tages Hensyn; han kan saa snitte eller passe sin Pibe og lade de 10 Børn sidde der; men der er ingen Garantigivet for Almueundervisningens Fremme derved, at de 10 Børn tages fra ham. Om han har 30 eller 40 Børn vil ikke sige saa stort, naar han har Lokale og Apparater i Orden og fornøden Frihed til at bevæge sig. Jeg vil indrømme, at, hvis de Herrer skulde lære Børnene Mathematik, Latin og deslige og nøie gennemgaa det med hver enkelt Elev, kunde det have sine Vanskeligheder. Men naar Læreren skal foredrage Historie og har en lys og rummelig Skolestue, hvor han kan se ethvert Barn, han skal undervise, da er det ikke saa vanskeligt. Ligeledes, naar der er Tale om Skrivning, Retsskrivning, Læsning, naar den tages anderledes end hidtil, Regning, navnlig Tavleregning, da kan Læreren godt overkomme det. Det gaar ikke an, at vi paa eengang ville forlange Lærernes Arbejde i væsentlig Grad lettet og Lærernes Løn væsentlig forbedret, imedens vi ikke forbedre Forældrenes Forhold til Skolen i det Hele taget og ikke udvide Undervisningen — en saadan Lov vil jeg ikke være med til. Med Hensyn til § 16 kan jeg ikke negte, at der bliver Kommunalbestyrelsen helt borte. Ser man paa Kommunalloven af 6te Juli 1867 hedder det i den: „Ingen Penge kunne udgives af Kommunkassen uden Sogneraadets Samtykke“. Men af § 16 her bliver Meningen den, saaledes som jeg har læst den, naar der er Tale om at bestemme Skolernes Antal og Distrikter, Lærernes Lønninger, Undervisningens Tid, Læregjenstandenes Omfang og Fordeling o. s. v. — alt, hvad der koster Penge, da skal Kommunebestyrelsen samles med Skolekommissionen, som skal være tilkaldt og forhandle denne Sag; men hvis der opstaar Uenighed, vil Spørgsmaalet i disse Tilfælde blive afgjort af Ministeriet. I denne Paragraf flyttes altsaa al virkelig Bevillingsmyndighed angaaende en af de vigtigste Sager fra Sogneraadet over til Ministeriet. Jeg tror, at den ærede Minister mener nu at have denne Myndighed; jeg er i Tvivl derom, men jeg er dog tilbøielig til at tro, at man ved Behandling af dette Spørgsmaal ikke vil give den ærede Ministers Fortolkning med Hensyn til Fortiden Medhold, og jeg tror endnu mindre, at man vil fastslaa en saadan Ordning for Fremtiden. Kommunerne skulde altsaa kun have mo-